

19. Trong một cuộc đua chiến mã xa, Thái tử đã chiến thắng đối thủ giỏi nhất nước. Mặc dầu lần đua tài này đòi hỏi các đối thủ phải tranh đấu cật lực nhưng Thái tử vẫn điều khiển con ngựa mình một cách nhẹ nhàng. Con ngựa Thái tử cũng tận lực giúp Thái tử thắng trận, bởi vì chính nó cũng muốn Thái tử thắng trận.

19. There was a chariot race, which the prince had won against the toughest rival in the country. Although a competition of this sort required that the participants struggle very hard for victory, yet the prince treated his horse gently. The horse, in return, also exerted its full strength and with all its mighty helped the prince to become the victor. For the horse, too, felt that the prince should be only a winner, not a loser.

20. Thái tử không những ân cần với ngựa của mình mà còn ân cần với tất cả chúng sanh khác. Mặc dù là Thái tử, nhưng suốt đời chàng chưa hề biết đến một nỗi khổ hay một chuyện đau lòng. Nhưng lòng từ bi làm cho chàng giác ngộ rằng tất cả sinh vật, người hay thú, đều ao ước hạnh phúc và sợ hãi đau khổ.

20. The prince was gentle not only to his own horse, but he was kind also to all other animals. Being a crown prince, Siddhartha had never encountered suffering and misery in his life. But his sympathetic nature made him aware that all creatures, whether people or animals, equally desire happiness and detest suffering and pain.

21. Lúc lên tám tuổi, Thái tử đã thể hiện lòng từ bi đó. Bất cứ ở nơi nào hay hoàn cảnh nào, chàng không những luôn tránh làm hại chúng sinh, mà còn hỗ trợ chúng sinh giải thoát khỏi đau khổ. Thí dụ, có lần Thái tử thấy một người hầu đang đập một con rắn, chàng lập tức ngăn cản và khuyên anh ta đừng đập nó.

21. At the age of eight, the prince began to show, in his conduct, a particularly merciful nature. In any place and on whatever occasion, he avoided doing anything harmful to any creature; on the contrary, he tried to succor any suffering creature. For example, one day the prince saw one of his attendants beating a snake with a rod. He immediately stopped the attendant, exhorting him not to beat it.

22. Một ngày nọ, chàng đang chơi với mấy người bạn, trong đó có người anh em họ là Thái tử Đề Bà Đạt Đa (Devadatta). Tánh tình của Đề Bà Đạt Đa khác hẳn với tánh tình chàng.

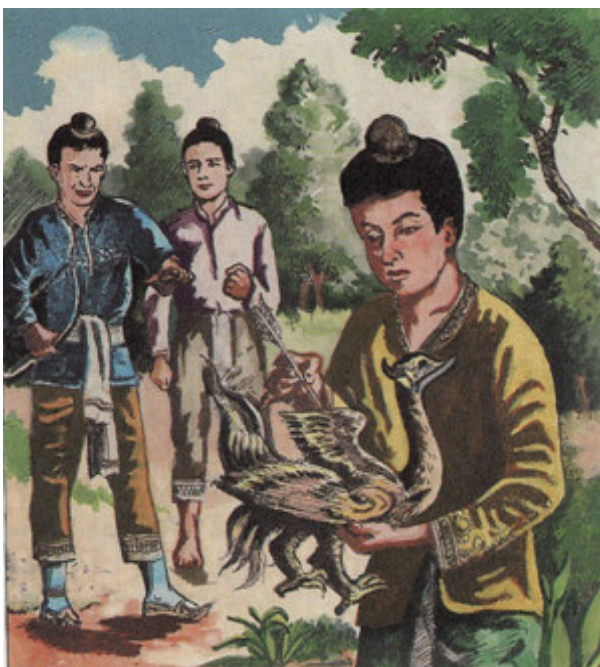
22. One day, Prince Siddhartha was playing with his companions in the palace garden. Many of his young companions were also playing there. Among them was Prince Devadatta, a cousin of Prince Siddhartha, whose personal character was entirely different from the Prince.

23. Thái tử Tất Đạt Đa rất nhã nhặn và lịch sự, trong tâm chàng tràn đầy lòng từ bi. Ngài không bao giờ áp bức ai mà luôn giúp đỡ những người bị đàn áp. Thái tử Đề Bà Đạt Đa là người ác độc, ghen tỵ và hiếu sát. Một hôm, ông mang cung tên để bắn ngỗng bay. Một con ngỗng bị bắn trúng vào cánh và rơi xuống đất. Nó bị thương nặng và tỏ vẻ đau đớn.

23. Prince Siddhartha was genial and polite, and his heart was full of mercy and benevolence. He never oppressed others, but often helped the oppressed. Prince Devadatta was cruel and jealous and fond of killing. This day Devadatta was carrying his bow and arrows, shooting the flying swans for fun. One swan was shot in the wing and fell to the ground. It was badly wounded and appeared to be in much pain.

24. Thái tử Tất Đạt Đa lập tức chạy tới và bồng ngỗng lên, lấy tên ra; chàng lấy lá đắp lên vết thương để máu ngừng chảy rồi nhẹ nhàng vuốt ve nó. Thái tử Đề Bà Đạt Đa giận dữ bước tới giật lấy ngỗng đồng thời la lên đòi Thái tử Tất Đạt Đa trả lại con ngỗng.

24. Siddhartha quickly ran up to the swan, which he picked up; removing the arrow from its wing, he wrapped the wound with cool leaves to stop the blood and softly patted its body. Devadatta angrily stepped over to him, intending to snatch the swan, at the same time yelling at Siddhartha, demanding that he return the bird to him.

ý.

25. Bất kể sự đòi hỏi, Thái tử Tất Đạt Đa nhất định không trả lại con ngỗng. Chàng nói: “Nếu ngỗng chết thì nó có thể thuộc về người bắn nó; còn nó sống thì thuộc về người chăm sóc.” Thái tử Đề Bà Đạt Đa cãi lại: “Tôi bắn nó rơi xuống, nó thuộc về tôi.” Cuối cùng, Thái tử Tất Đạt Đa đề nghị: “Chúng ta hãy đem sự việc này lên Hội đồng sĩ trong nước quyết định.” Đề Bà Đạt Đa đồng

25. Under no conditions would Prince Siddhartha return the wounded bird to him. He said: “If the bird had died, it would probably belong to the shooter; but as long as it is still alive, it naturally belongs to the saver.” But Prince Devadatta insisted: “I shot the bird down, so it belongs to me” Finally Prince Siddhartha suggested: “Let the scholars of the country settle this argument at a conference.” Prince Devadatta agreed to this.

26. Vào đúng ngày các học sĩ cả nước hội họp để bàn quốc sự, câu chuyện con ngỗng được đem ra xử. Mỗi người một ý, có học sĩ nghĩ rằng ngỗng thuộc về Tất Đạt Đa vì chàng cứu và chăm sóc nó. Số khác lại nghĩ rằng Thái tử kia được quyền giữ ngỗng, bởi vì anh bắt nó đầu tiên. Mỗi người đều có lý lẽ riêng của mình.

26. On the day when scholars were to gather and confer on various matters, there was plenty of dispute about the problem of the swan. They all had different opinions. Some said the bird should belong to Prince Siddhartha because he had saved its life. Some, on the contrary, believed that Prince Devadatta should have the bird because he had brought it down. Everyone seemed to have his own reason for choosing one point of view or another.

27. Cuối cùng một học sĩ trẻ đứng lên đồng dặc tuyên bố: “Tất cả sinh vật thuộc về người cứu giúp và bảo vệ sinh mạng chứ không phải người giết hại chúng. Vì thế, trong trường hợp này, con ngỗng bị thương thuộc về người cứu mạng nó, tức Thái tử Tất Đạt Đa”.

27. Finally, a young scholar stood up, loudly proclaiming, “All living creatures belong to those who saved or guard their lives, not to those who damage their lives. In fact, this wounded bird shall belong to its saviour, that is, to Prince Siddhartha”.

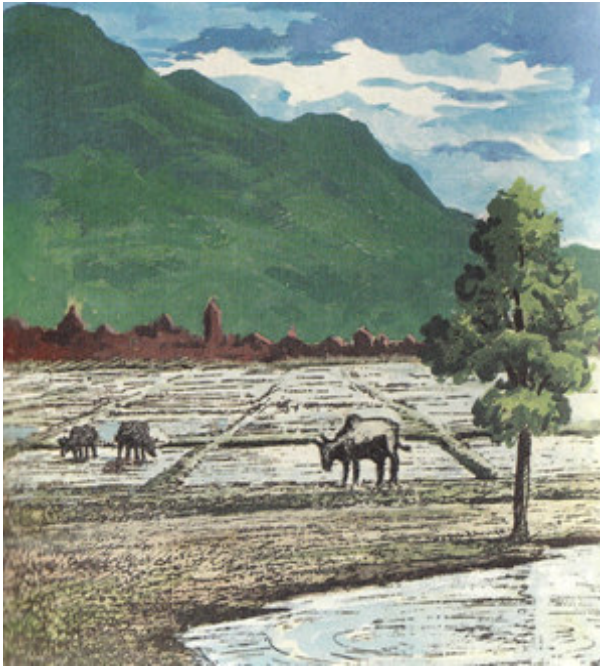

28. Tất cả học sĩ trong Hội Đồng đều đồng ý với lời phát biểu của vị này, mọi người quyết định ngỗng thuộc về Thái tử Tất Đạt Đa vì chàng là kẻ cứu sinh mạng nó. Từ đó, Thái tử Tất Đạt Đa tiếp tục chăm sóc ngỗng cho đến khi lành lặn. Chàng thả nó bay về rừng để sống một cuộc sống tự do và hạnh phúc giữa đồng loại. Từ ngày đó,

Đề Bà Đạt Đa bắt đầu căm ghét Tất Đạt Đa và hoạch định âm mưu hại chàng.

28. The conferring scholars all accepted the statement made by their young colleague, unanimously deciding that the bird belonged to Prince Siddhartha, for he was the one who had saved its life. So Prince Siddhartha carefully nursed the swan until its wound had completely healed. Then he set the bird free to fly back to the forest to live a free and pleasant life among its own kind. From that day, Prince Devadatta began to hate Prince Siddhartha and intended secretly to plot against him.

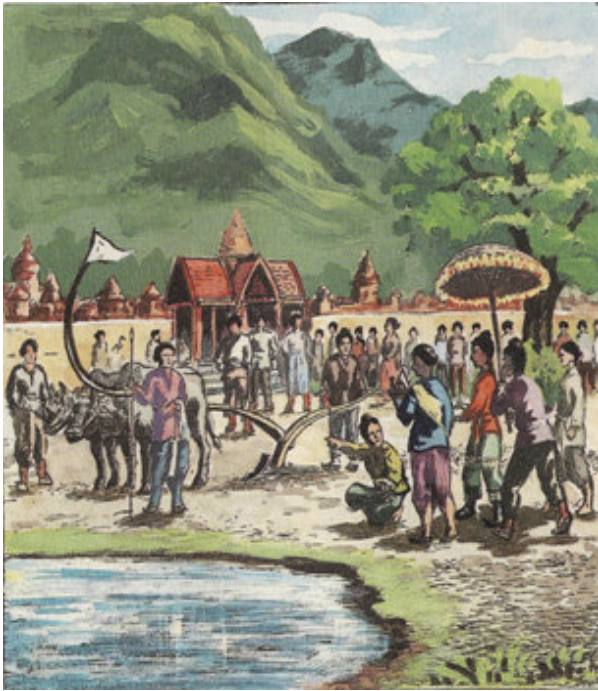

gieo giống để làm gương cho nhân dân để chứng tỏ cho nhân dân biết chuyện cày ruộng và trồng trọt không phải là một nghề hạ tiện mà là một nghề cao cả.

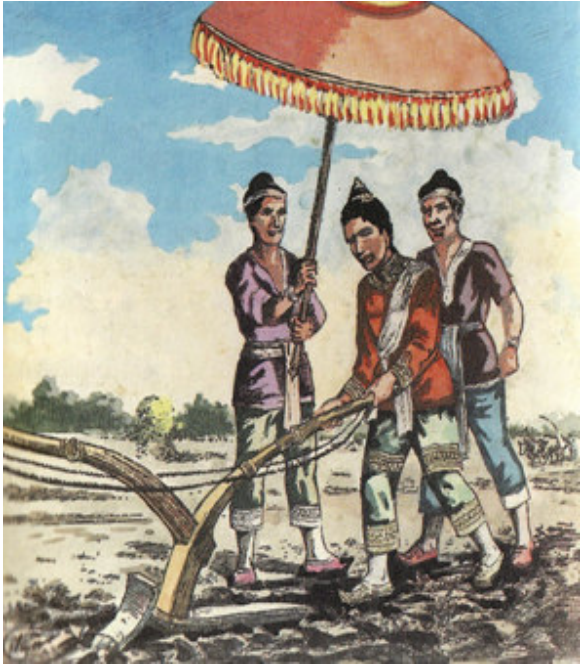
29. Trong nước Ấn Độ, mọi người đều biết rằng, tất cả những nhu cầu trong đời sống hằng ngày đều bắt nguồn từ ruộng đất. Vì thế, họ tin tưởng rằng chuyện cày cấy và trồng trọt là một công việc quan trọng nhất, có ích cho đất nước và con người. Vì thế, mới có lễ Hạ Điền. Mỗi năm, vua và các triều thần đều tham dự lễ này vào mùa gieo giống. Họ tự mình cày ruộng và

29. Every one of these Indian people knew that everything they needed came from the soil, and, therefore, they considered the tilling of the soil and the producing of food as their most important work, labor which would benefit the country as well as themselves. Hence, a yearly practice was observed in which the king and his ministers all went to the fields in person to take part in a tilling and plowing ceremony at seedsowing time in order to set an example for the people, showing them that plowing the soil and growing crops was not demeaning work, but, was on the contrary, a very glorious work that one could do.

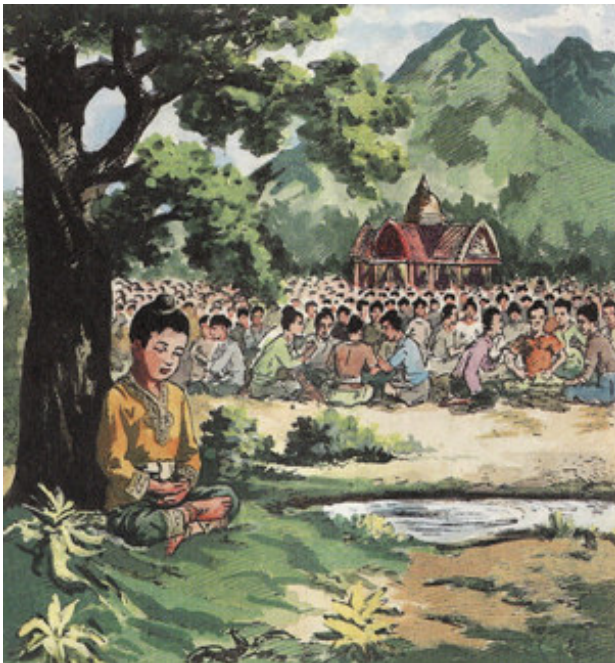
30. Ở xứ Ca Tỳ La Vệ, khi gần cuối hè, mùa cày ruộng bắt đầu. Vua Tịnh Phạn và triều thần bắt đầu cử hành lễ Hạ điền tại ngoại ô thành phố. Mỗi năm một lần, lễ này được cử hành một cách long trọng. Tất cả dân chúng trong thành phố đều tới xem vua cày ruộng và tham dự tiệc tùng. Ngày này, Thái tử Tất Đạt Đa cũng đi theo Vua Tịnh Phạn dự lễ.

30. In Kapilavastu, the end of the summer marked the season for the farmers to start tilling. King Suddhodana and his officials customarily led the Royal Tiller Festival outside the city. Every year this was a big ceremony. The people of the city all came out to see the King plowing the land and to enjoy the very colorful feast. On this day also, Prince Siddhartha accompanied King Suddhodana to the ceremony.

31. Vua là người mở đầu lễ Hạ Điền. Ngài bỏ xuống đất bằng một lưỡi cày bằng vàng, quần thần theo sau dùng các lưỡi cày bằng bạc. Cuối cùng, là từng đôi nông dân dùng lưỡi cày thường. Khi đất cứng được cuốc vỡ ra thì hạt giống mới được gieo

31. The King began the ceremony in the field. He raised a gold, beautifully decorated plow and began to plow the land. A group of officials followed him, plowing the land with silver-decorated plows. Finally, there came the farmers, two in a row, using their own plows. The stiff brown mud was loosened and was then ready for seeding.

32. Vào giờ Ngọ trai, đoàn tùy tùng của Thái tử đều vui vẻ tham dự tiệc, để Thái tử lại một mình. Chàng bước đến một gốc cây Jambu, ngồi xuống, tĩnh tâm, xả ly những tư tưởng không thực tế và bắt đầu suy nghĩ: “Vua cùng triều thần và nhân dân đều tới dự lễ Hạ điền, bây giờ thì họ vui vẻ ăn tiệc.”

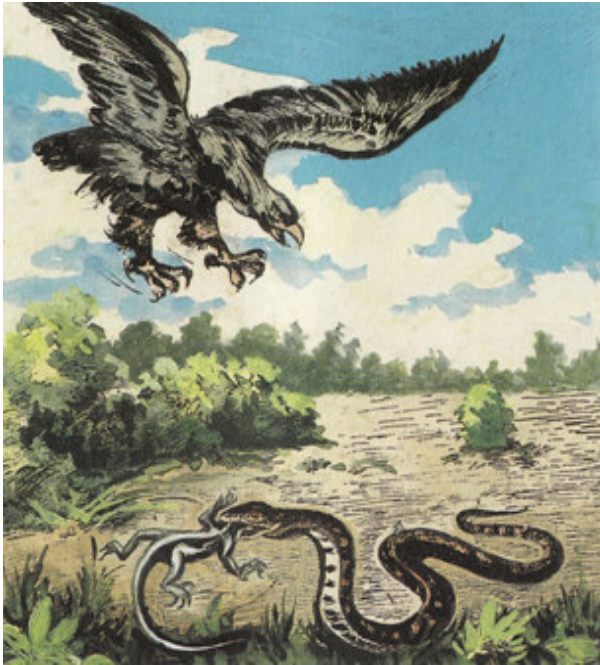

32. At lunchtime, the attendants of Prince Siddhartha all went to enjoy the feast, leaving the prince alone. So Prince Siddhartha walked by himself to the shade of a thriving Jambu tree, sat down, quietly calmed his mind by expelling all its wrong thoughts, and began to contemplate: “The King, the officials, and the farmers are here to hold the Royal Tiller ceremony, and now they are happily feasting.”

33. Trâu được dùng tận lực để kéo cày, làm đất cứng trở nên xốp hơn. Trông chúng không vui vẻ chút nào. Chúng mệt đứt hơi. Dĩ nhiên chúng rất khổ nhọc. Trong lúc đó, mọi người hỉ hả ăn tiệc, còn chúng thì kéo cày thay họ. Lắm khi vì không được hài lòng, chúng bị đe nẹt và quất bằng roi rất đau đớn.

33. But those oxen did not seem to be happy at all. They had to exert a force greater than their physical strength to pull the plows and to break the hard earth. They toiled so much that they could not stop panting. Obviously they were not happy. While the people here were enjoying themselves today, they all had to do hard work. And if, occasionally, they were to do something not quite up to their masters' expectations, harsh threats and merciless whips would fall on them.

34. Thái tử còn để ý đến hoạt động của những thú vật chung quanh mình. Chàng thấy một con kỳ đà từ đường nứt dưới đất bò ra, đớp các con kiến đang bò chung quanh. Lát sau, một con rắn bò tới mổ ngay đầu con kỳ đà ấy để ăn lại. Rắn nuốt sống kỳ đà. Cũng ngay lúc đó, Thái tử còn ngạc nhiên hơn khi thấy một con diều hâu từ

trên không bay xuống, mổ con rắn, xé nó thành từng mảnh và nuốt chửng.

34. The prince also noticed the activities of various other creatures around him. He saw a lizard, which was crawling out from a crevice in the earth, catching and eating working ants with its tongue. Shortly afterwards, a snake approached, killed the lizard by biting through its head, and swallowed it. Just at this moment, the prince was astonished to see a hawk suddenly descend from the sky, seize the snake, tear it apart and eat it.

35. Một lần nữa, Thái tử ngồi nghĩ sâu xa hơn và tự hỏi: “Vạn vật sống với nhau trông có vẻ tốt đẹp, nhưng lại có một khía cạnh xấu xa bị che khuất bên trong.” Cuối cùng, Thái tử ý thức rõ ràng rằng: “Mặc dù giờ đây mình đang rất hạnh phúc, nhưng lúc nào cũng luôn có sự hiện diện của một niềm đau khổ lớn lao bao phủ chúng sanh.”

Tuy trẻ nhưng suy niệm

thật sâu sắc, chàng kết luận: “Sự sống của mọi vật đều quan trọng như nhau, không có sự phân biệt thấp hèn”. Chàng đã đắc sơ thiền.

35. Siddhartha again went into deeper thought and began to question himself thus: “If things are like that, then is it not the case that, that which is said to be beautiful in life, will also certainly hide ugliness behind its back? At last the prince came to realize that although he was very happy now there was however a kind of most great suffering, that was always covering mankind and all beings. At the time Prince Siddhartha was still young he was able to have such profound thoughts and to attain to the state of non-differentiation regarding all things and enter into the First Dhyana.

36. Khi lễ Hạ điền và tiệc tùng chấm dứt, đoàn tùy tùng mới nhớ lại Thái tử. Họ vội vàng tìm kiếm và thấy chàng ngồi bất động như tượng đá dưới chân cây Jambu. Họ đánh thức chàng và thông báo rằng vua đang tìm chàng vì đã đến giờ về cung. Trên đường hồi cung, Thái tử tràn đầy lòng từ bi đối với chúng sinh. Chàng nghĩ muôn loài muốn bảo

toàn sinh mạng đều luôn luôn sợ đau khổ.

36. When the Royal Tiller ceremony and the feast were over, the attendants began to think of the prince. They rushed back to him and found the prince sitting motionless under the Jambu tree like a stone statue. They awakened him and told him that the King was looking for him for it was time to go home. On the way, Prince Siddhartha was filled with compassion for all creatures, because every single creature, in the course of keeping itself alive, has to struggle constantly against pain and suffering.